

# Ontslag na chemotherapie

campus Sint-Augustinus  
Oosterveldlaan 24  
2610 Wilrijk  
tel. + 32 3 443 30 11

campus Sint-Vincentius  
Sint-Vincentiusstraat 20  
2018 Antwerpen  
tel. + 32 3 285 2000

campus Sint-Jozef  
Molenstraat 19  
2640 Mortsel  
tel. + 32 3 444 12 11

[www.gzaziekenhuizen.be](http://www.gzaziekenhuizen.be)



Ziekenhuizen  
GasthuisZusters Antwerpen  
Sint-Augustinus - Sint-Vincentius - Sint-Jozef

# Inhoud

Welkom .....	3
Misselijkheid en braken.....	4
Stoelgangproblemen .....	5
Contact met urine, stoelgang en andere lichaamsvochten .....	6
Onderdrukking van het beenmerg .....	7
Mucositis of slijmvliesirritatie .....	10
Haarverlies.....	11
Verminderde nierwerking .....	11
Huidreacties .....	12
Zenuwpijnen .....	12
Gehoor .....	13
Vermoeidheid .....	13
Wat bij problemen of vragen .....	14

*Mevrouw, mijnheer*

*In deze brochure geven we je wat meer uitleg over je  
behandeling met chemotherapie.*

*We bespreken de mogelijke nevenwerkingen van deze  
behandeling en we geven je ook tips om met deze  
nevenwerkingen om te gaan.*

# Misselijkheid en braken

Veel mensen associëren chemotherapie met misselijkheid en braken. Door een combinatie van verschillende krachtige anti-braakmiddelen kunnen we deze klachten echter sterk verminderen of zelfs volledig voorkomen. Tijdens de opname zal je zowel via inspuiting als via de mond medicatie krijgen toegediend.

Indien dat niet voldoende is, kan je thuis één van de onderstaande middelen proberen:

- Litan 50 mg (1 à 2 tabletten tot 3x/dag)
- Domperidone 10 mg, max 3x/dag
- Primperan 10 mg, max 3x/dag

Deze medicatie is op voorschrift.

Voor Litan en Primperan geldt een verhoogde terugbetaling als je chemotherapie krijgt. Om daarvoor in aanmerking te komen, heb je een attest nodig voor het ziekenfonds. Je behandelende arts kan dat voor jou opstellen. Chemotherapie kan je smaak veranderen, eet daarom die dingen die je graag lust en je het minst misselijk maken.

Je kan tijdens een (dag)opname steeds een advies vragen aan de oncodiëtiste voor extra raad en tips. Zo nodig wordt ook bijvoeding opgestart, deze is verkrijgbaar in de apotheek.

Indien je dagenlang niet kan eten of drinken en veel gewicht verliest op korte tijd, neem dan contact op met de (huis)arts.

# Stoelgangproblemen

Sommige sterkere antibraakmiddelen kunnen obstipatie veroorzaken.

Als je drie dagen **geen stoelgang** hebt gehad, kan je het volgende nemen:

- Osmotisch laxativum zoals Movicol of Forlax: 1 à 2 zakjes per dag
- Bij onvoldoende resultaat:
  - Dulcolax: 1 of 2 tabletten voor het slapen gaan
  - Laxoberron: 10 druppels voor het slapen gaan

Bij **diarree**:

- Probeer voldoende te drinken.
- Imodium: Dat mag je maximum 6x/dag innemen, bij de eerste inname mag je er twee tegelijk innemen.
- Opgelet: Neem geen Imodium indien er bloed of slijmen bij de stoelgang zitten, bij koorts of indien de ontlasting donker zwart gekleurd is. Indien je dit opmerkt, dien je de arts te contacteren.
- Indien er geen verbetering is van de klachten na 48 uur, neem dan in ieder geval contact op met de arts.

# Contact met urine, stoelgang en andere lichaamsvochten

Na de toediening van chemotherapie worden de restanten van de medicatie via de urine en stoelgang uitgescheiden (tot ongeveer zeven dagen na de toediening). Contact daarmee dient vermeden te worden.

- Mannen plassen het best zittend om spatten te voorkomen.
- Sluit na het gebruik van het toilet het deksel en spoel twee keer door.
- Was grondig je handen na elk toiletgebruik.
- Met urine of stoelgang bevulde materialen of wasgoed dienen zo snel mogelijk gewassen te worden.
- Gebruik wegwerpmateriaal bij incontinentie en verwijder deze in een goed afgesloten plastieken zak.
- Tijdens de hele behandelingsduur moet zwangerschap bij jou of je partner absoluut vermeden worden aangezien de medicatie schadelijk kan zijn voor de ongeboren baby.
- Indien zwangerschap niet meer mogelijk is dien je in ieder geval een condoom te gebruiken bij seksuele contacten gedurende één week na de chemotherapie.
- Gebruik wegwerphandschoenen bij het opkuisen van braaksel, urine, stoelgang.

# Onderdrukking van het beenmerg

## **Bloedarmoede of een tekort aan rode bloedcellen**

Door de chemotherapie kan het aantal rode bloedcellen verminderen en bloedarmoede ontstaan. Daardoor kan je last hebben van vermoeidheid, duizeligheid, lage bloeddruk of kortademigheid.

Door een bloedname kan men vaststellen of je inderdaad bloedarmoede hebt.

De ernst van de bloedarmoede hangt af van de soort chemotherapie. Als behandeling hiervoor kan ijzersubstitutie of EPO gestart worden. Soms is ook een bloedtransfusie nodig.

## Tekort aan bloedplaatjes

De belangrijkste functie van de bloedplaatjes is dat ze een bloeding helpen stelpen. Een tekort aan bloedplaatjes kan soms tot een bloeding leiden.

Je kan daardoor last krijgen van spontane blauwe plekken, bloedneus, bloedend tandvlees, bloed in de urine, stoelgang of opgehoeste slijmen...

Als je dit opmerkt moet je dringend de arts consulteren of naar de dienst spoedgevallen komen.

Neem nooit op eigen initiatief medicatie die aspirine bevat of andere medicatie die een invloed heeft op de bloedstolling. Overleg dit steeds met je arts.

De verminderde aanmaak van bloedplaatjes ten gevolge van chemotherapie is van tijdelijke aard.

Bij bloeding of erg lage waardes wordt soms een bloedplaatjestransfusie toegediend.

## Tekort aan witte bloedcellen

Door de chemotherapie kunnen de witte bloedcellen tijdelijk dalen. Een daling van het aantal witte bloedcellen vergroot de kans op een infectie.

Als er bij een infectie weinig of geen witte bloedcellen in het lichaam aanwezig zijn, heeft deze infectie vrij spel. Vroegtijdige behandeling is dan ook aangewezen.

Bij ontstaan van koorts ( $> 38 - 38,5^{\circ}\text{C}$ ), rillingen of andere tekens van infectie dient er steeds een dringende bloedcontrole te gebeuren.

Als zich dat 's nachts voordoet of tijdens het weekend, dien je je aan te melden via de dienst spoedgevallen. Het kan dan nodig zijn om antibiotica via intraveneuze weg toegediend te krijgen tijdens een opname.

Soms wordt er ook een inspuiting met groeifactoren toegediend die de aanmaak van nieuwe witte bloedcellen stimuleert.

Indien bij een tussentijdse bloedname blijkt dat de witte bloedcellen erg laag zijn, kan met preventieve antibiotica gestart worden.

Bij een ernstig tekort aan witte bloedcellen kan het soms nodig zijn de volgende behandeling uit te stellen of de dosis aan te passen.

## Mucositis of slijmvliesirritatie

Chemotherapie kan in wisselende mate irriterend zijn voor de slijmvliezen (oogvlies, mond-keel-neusholte, slokdarm, maag- en darmwand, vagina slijmvlies).

Meestal is deze nevenwerking beperkt tot een prikkelend en tranend gevoel ter hoogte van de ogen en milde irritatie ter hoogte van de mond en lippen.

Een verzachtende ooggel (bv. Vidisic ooggel, Duratears oogzalf) of kunsttranen kunnen nuttig zijn.

Een optimale mondhygiëne is raadzaam:

- Poets tanden één à twee keer per dag met een zachte of medium tandenborstel.
- Schrob eventueel je tong of gebruik een tongschraper.
- Spoel preventief met een mondspoeling zoals Perio-aid, viermaal daags na eten en voor het slapen gaan.
- Indien je een tandprothese hebt, verwijder deze dan tijdens de nacht. Reinig de prothese zelf ook één keer per dag.
- Indien er toch aften en/of ontsteking in de mond ontstaan, zeg dat dan tegen de arts of verpleegkundige. Er kan dan een magistraal bereide mondspoeling (Stomatitiscocktail) voorgeschreven worden.

## Haarverlies

Chemotherapie veroorzaakt in de meeste gevallen haaruitval en soms ook volledig haarverlies. Bij aankoop van een pruik is er, met een doktersattest, een gedeeltelijke tussenkomst van het ziekenfonds.

De medewerkers van de sociale dienst kunnen je adressen bezorgen voor de aankoop van een pruik, of ook informatie geven over alternatieven zoals mutsen en sjaaltjes.

## Verminderde nierwerking

De chemotherapie kan aanleiding geven tot verminderde nierwerking. Daarom wordt er voor het starten van de chemotherapie veel vocht toegediend om de nieren te beschermen.

De nierfunctie wordt ook nauwgezet opgevolgd in het bloed.

# Huidreacties

Huidschilfering, kloven, nagelbedontsteking, droogte, roodheid, jeuk, verkleuring van de huid kunnen voorkomen.

- Hydrateer de huid voldoende, gebruik badolie of neutrale zeep en een vocht inbrengende crème.
- Vermijd zonblootstelling, gebruik zonnecrème met minimum factor 50 of draag beschermende kledij als je toch in de zon zou komen.

# Zenuwpijnen

Chemotherapie kan op langere termijn de zenuwbanen aantasten waardoor de zenuwprikkels minder geleiden. Dat kan leiden tot:

- Tintelingen en gevoelloosheid in handen en voeten.
- Verminderen van fijne motoriek, bv. pen vasthouden, potjes openen.
- Vermindering van reflexen.

# Gehoor

Chemotherapie kan soms ook oorsuizingen of gehoorvermindering veroorzaken. Indien je dat opmerkt, dien je dat aan de arts te melden.

# Vermoeidheid

Behandeling met chemotherapie kan vermoeidheid veroorzaken. Voldoende nachtrust is dus belangrijk.

Probeer echter een evenwicht te zoeken tussen voldoende rust en de dagelijkse activiteiten. Regelmatige beweging blijft ook van belang.

Bespreek slaapproblemen met de arts, houd er ook rekening mee dat deze klachten ook na het stoppen van de behandeling nog enige tijd kunnen aanhouden.

# Wat bij problemen of vragen

Aarzel niet om contact op te nemen met de sociale dienst bij problemen of vragen rond verplaatsingsvergoeding, haarprothese, sociale voorzieningen, thuishulp, verzorgingsmateriaal, ontmoetkingen...

Wij begrijpen dat dit voor jou en je familie een zeer moeilijke periode is. Met deze brochure willen we je praktische informatie meegeven, maar we vinden het even belangrijk jou en je familie ook echt tot steun te zijn

Aarzel dus niet om ons te contacteren:

Dienst pneumologie

campus Sint-Augustinus: 03 443 35 06

campus Sint-Vincentius: 03 285 25 81

Consultatie pneumologie

campus Sint-Augustinus: 03 443 35 57

campus Sint-Vincentius: 03 285 28 65

Sociale dienst

campus Sint-Augustinus: 03 443 37 90

campus Sint-Vincentius: 03 283 10 51

Dagziekenhuis oncologie

campus Sint-Augustinus: 03 443 36 69

De informatie in deze brochure/folder is algemeen van aard en dient te worden begrepen als aanvulling op de specifieke (mondelijke) informatie van de behandelend arts. De medische praktijk is geen exacte wetenschap, zodat een opsomming van mogelijke nevenwerkingen in deze brochure/folder nooit volledig kan zijn. Door de arts kan geen verbintenis worden aangegaan over het uiteindelijke resultaat van de beschreven behandeling.